

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 4049
Konu : Ankara Milletvekili
Prof.Dr.Özcan YENİÇERİ'nin
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2013
03 Aralık 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 31.07.2013 tarihli ve 43452547-120.00-136134 sayılı yazınız.

Ankara Milletvekili Prof.Dr.Özcan YENİÇERİ'nin Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/28799 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK :
Cevap Yazısı (4 sayfa)

ANKARA MİLLETVEKİLİ
SAYIN PROF.DR.ÖZCAN YENİÇERİ'NİN
TBMM 7/28799 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR :

Politika, belirli bir sorunun çözümü için geleceğe yönelik olarak alınması gereken önlemlerin ve benimsenen ilkelerin bütünüdür. "Çevre Politikası" ise bir ülkenin çevre konusundaki ve çevre sorunları alanındaki çözüm arayışlarına yönelik tercih ve hedeflerin belirlenmesi olarak tanımlanır.

Buradan hareketle;

- 1-Yerleşim ve yatırım kararları alınırken bu faaliyetlerin gelecek kuşaklar için etkilerinin belirlenmesi adına yürütülen uygulamalar hangileridir?
- 2-Yerleşim ve yatırım kararları alınırken bu faaliyetlerin farklı toplumsal kesimlere getireceği yarar ve zararların saptanması adına yapılan uygulamalar nelerdir?
- 3-Çevre sorunlarının belirlenmesi, sorunun nedenleri ve bileşenleri ile çözüme taraf olabilecek kişi-kurumlar arasında etkin bir bağlantı ve iş birliğinin sağlanması adına yürütülen çalışmalar hangileridir? Bu gibi kişi ve kurumlar ile ortak yürütülen projeler hangileridir ve ne aşamada?

CEVAPLAR :

1,2- Bakanlığımız, kentsel ve kırsal yerleşmelerde sağlıklı, güvenli ve sürdürülebilir yerleşme ve yapılaşmanın sağlanması için afete duyarlı planlama yaklaşımını benimseyerek, 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 3194 sayılı İmar Kanunu, 3621 sayılı Kıyı Kanunu, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ve diğer kanunlarla Bakanlığımıza verilen yetkiler kapsamında çözüm odaklı, hızlı ve sağlıklı bir planlama uygulama sürecini yürütmektedir.

Bakanlığımız tarafından bölge ve havza bazında hazırlanan 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planları ile sürdürülebilir ve yaşanabilir bir çevre oluşturulması amaçlanmaktadır. Bakanlığımızca onaylanan planlarda; genel yerleşim özellikleri, çevresel değerler, fiiliyat ve mer'i durumdaki yapılaşmanın teşekkülü, üst ölçekli plan kararları ve yerleşmelerin sürdürülebilirliğinin sağlanması ile yaşanılabilir şehirlerin oluşturulması anlamında, mer'i mevzuat hükümleri dikkate alınmakta olup, özellikle park, yeşil alan ve yerleşim nüfusunun ihtiyaç duyduğu sosyal donatı alanlarının oluşturulmasına büyük önem verilmektedir.

6306 sayılı "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun" ile birlikte ülkemizde 6,5 milyon civarında olduğu tahmin edilen, can ve mal güvenliği bakımından tehlike arz eden binaların yıkılarak yeniden yapılması suretiyle; yenilenen alanlarda bütüncül bir planlama anlayışı ile kentlerimizin planlı gelişimi, altyapı eksikliği ve ulaşım sistemlerinin yetersizliğinden dolayı insan sağlığını tehdit eden unsurlardan şehirlerimizin arındırılması, yeterli yeşil alanların, sosyal donatı alanlarının oluşturulması, kent merkezlerimizin köhneleşmesinin önlenerek 24 saat yaşayan şehirlerin oluşturulması, yerel malzeme kullanımının teşvik edilmesi ile üretim sektörünün hareketlendirilmesi, inşaat ve teknik müşavirlik sektörünün geliştirilmesi, işsizliğin azaltılarak, ekonomik hareketliliğin sağlanması, düzenli yapılaşma sayesinde kaynak israfının engellenmesi, yalıtımı tam olarak sağlanmış, asgari konfor koşullarına sahip, enerji tasarrufu sağlayan yapılar ile çevre dostu yapıların inşa edilmesi hedeflenmektedir.

Kentsel dönüşümün sosyal boyutu özellikle üzerinde durulması gereken bir husustur. Öncelikle yapılacak olan tasarımların kentlerin kimliğine marka değerlerine katkı yapacak, bölgesel yaşam şartlarına ve vatandaşlarımızın alıştıkları yaşam koşullarına uygun nitelikte olması büyük önem arz etmektedir.

Köhnemiş, çarpık yapılaşmış, sağlıksız ve güvensiz konutlarda yaşayan vatandaşlarımızın, yeni kentsel tasarımlarda daha çok sosyal donatı alanları, okullar, kreşler, parklar, dini tesisleri olan estetik değeri yüksek kentlerde kaliteli ve sağlam konutlarda yaşaması sosyal dönüşümün en temel unsurlarındandır.

Çarpık yapılaşma sonucu, eğitim ve sağlık tesislerinin, sosyal donatı alanlarının, yeşil alanların yetersizliğinin yanında dar sokaklar ve yetersiz altyapı nedeniyle herhangi bir afet anında ambulans, itfaiye, polis aracı gibi araçların giremeyeceği birçok yerleşim alanı bulunmaktadır. Standart kentsel hizmetleri alamayan ve bir nevi modern kent yaşamından kopuk gelişen sağlıksız alanlarda toplumsal tepkiler oluşmakta, yeni yetişen nesillerde devlete güven problemi oluşmakta bu da asayiş sorunlarına yol açmaktadır. Kentlerde güvenlik sorunlarının yaşandığı tüm alanlar kent merkezlerindeki bu tür çöküntü alanlarıdır. Kentsel dönüşüm süreci dışlanmışlığın ve kent içerisinde yalıtılmış, asayiş sorunu olan alanların ve bu alanlarda yaşayan vatandaşlarımızın kente kazandırılması, topluma faydalı bireyler olmaları için büyük bir fırsat olacaktır.

Ayrıca, Bakanlığımızca hazırlanan “Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği” kapsamında mevcut ve yeni binaların enerji kimlik belgelerinin (EKB) 2017 yılına kadar tüm Türkiye’de çıkarılması için yapılan çalışmalar çevrenin gelecek kuşaklara aktarılması adına önem taşımaktadır.. EKB’nin yaygınlaştırılması ile binaların tükettiği elektrik, aydınlatma, mekanik, ısıtma, soğutma ve CO2 emisyon değerleri gibi veriler ortaya çıkmaktadır. Çevre adına oluşturulacak politikalarda bu veriler önemli bir girdi oluşturmaktadır.

Bakanlığımız tarafından yürütülen projelerin tamamında Bakanlığımız taşra teşkilatı personelinin, tüm sivil toplum örgütleri, Belediyeler Birliği, Malzemeciler Birliği, diğer çevre konularıyla ilgili Bakanlıklar, v.b. diğer kurum ve kuruluşların bilgi ve farkındalığının artırılmasına yönelik eğitim, çalıştay, sempozyum, panel, v.b. iletişim ortamları düzenlenmektedir. Toplumsal kesimlere getirilecek faydanın bilgi ve farkındalığın artırılması ile mümkün olacağı düşünülmektedir.

3- Bakanlığımızca, çevre politikalarına yön verebilmek ve karar vericilere destek olabilmek amacıyla yürütülen çalışmalara ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

- BM Kalkınma Programı (UNDP) işbirliğinde ve Bakanlığımızın da paydaş olarak yer aldığı Küresel Çevre Fonu (GEF) tarafından desteklenen ve Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü (YEGM) tarafından Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) işbirliği ile yürütülen “Binalarda Enerji Verimliliğinin Artırılması” Projesi’ne 2011 yılında başlanmış olup, 2015 yılında bitmesi planlanmaktadır. Binalarda enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji uygulamalarının artması ile “sürdürülebilir kalkınma” yolunda önemli gelişmelerin kaydedilmesi hedeflenmektedir. Projenin halen devam etmesi nedeniyle sonuç raporları bulunmamaktadır.

- Avrupa Birliği (AB) ile 2010 Ağustos-2011 Mayıs tarihleri arasında “Binaların Enerji Performansının Artırılması için Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Kapasitesinin Geliştirilmesi” (SEI) Teknik Destek Projesi tamamlanmıştır. Projenin başlıca sonuçları dahilinde enerji verimliliği konusunda Avrupa Birliği ile Türkiye’de ki mevzuat ve uygulama arasındaki farklılıkları gidermeye yönelik boşluk ve ihtiyaç analiz raporları ve izlenecek yol ile ilgili eylem planı hazırlanmış, enerji verimliliği laboratuvarı kurulması için fizibilite çalışması yapılmıştır.

- Bakanlığımız tarafından çevre politikalarının oluşturulması ve karar vericilere destek olunması kapsamında, sağlıklı bir envanter ve çevre bilgi sistemi oluşturma çalışmaları da sürdürülmektedir. Bu doğrultuda hazırlanan ve sürekli yayın haline getirilen “Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu” ve “Çevresel Göstergeler Kitapçığı” ile ülkemiz için öncelikli sorun alanları belirlenmekte olup, sorunların giderilmesinde kısa ve uzun vadede alınması gereken önlemlere ve çalışmalara ışık tutulmaya çalışılmaktadır.

- İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu”:

Çalışma ilk olarak il çevre sorunlarının tespitine yönelik olarak 1993 yılında başlatılmıştır. Çalışmalar devam ettirilmekte ve periyodik olarak kamuoyuna bu değerlendirmeler aktarılmaktadır.

İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri, illerimizin çevre sorunlarının ve önceliklerinin neler olduğunu ortaya koyan, aynı zamanda bu sorunların çözümü için ne tür tedbirler alındığı ya da alınması gerektiğini belirten önemli bir anket çalışmasıdır. İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Anketi, çevre konusunda karar vericilere ve halka çevresel bilgi sağlamakta, böylece karar verme sürecini desteklemekte ve halkın çevresel konularda bilincini artırmaktadır.

Söz konusu anket formu Bakanlığımız İl Müdürlükleri tarafından ilgili tüm kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak doldurulmaktadır. Bakanlığımız nihai değerlendirilmesi sonucu “Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Anketi Değerlendirme Raporu” oluşturulmaktadır.

- Çevresel Göstergeler Kitapçığı:

Günümüzde insan faaliyetlerinden kaynaklanan çevresel olumsuzlukların neler olduğunu anlayabilmek, problemlerin çözülebilmesi için gereken birinci adımdır. Ülkemizde su, hava, toprak, atık, doğal kaynaklar, tarım, turizm gibi konularda çevrenin durumunu izlemek için uzun yıllardan bu yana ölçümler yapılmakta ve istatistikler oluşturulmaktadır. Çevresel göstergelerin önemli bir işlevi, çevre problemleri ile farklı detaylarda ilgilenen toplumun çeşitli kesimleri arasında ortak bir dil oluşturmaktır. Bu bağlamda çevresel göstergeler hem politika yapıcılara hem araştırmacılara hem de halka çevrenin mevcut durumu ve zamana bağlı değişimi hakkında bilgi vermektedir.

Çevresel Göstergeler Kitapçığı hazırlanması kapsamında, başta Bakanlığımız ve Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı olmak üzere çevre ile ilgili veri üreten tüm kurumların bilgilerinden yararlanılmaktadır.

Dünyanın pek çok ülkesinde çevresel göstergeler, karar verme süreçlerini desteklemek için kullanılmaktadır. Ülkemizde de 2007 yılından itibaren Bakanlığımızca temel çevre konuları için çevresel göstergeler hesaplanmakta ve yayına dönüştürülmektedir. Bu yayınlar, acil çözüm üretilmesi gereken konularla ilgili olarak karar alıcılara rehberlik etmekte, halkın bilgilendirilmesi konusunda da önemli katkılar sağlamaktadır. Çevre ve diğer sektörler arasındaki ilişkiyi yansıtarak, toplum sağlığını, çevresel kaliteyi ve ekonomik gücü yükseltmek için yapılabilecekler ışık tutmayı hedeflemektedir. Çevresel göstergeler kitapçığı her yıl bir önceki yılın verilerini içerecek şekilde yayınlanmaktadır.

- Bakanlığımız görevleri kapsamında, alanların sahip olduğu sosyal, ekonomik, yasal, ekolojik ve hidrolojik şartlar incelenerek, akılcı kaynak kullanımı prensiplerini esas alan ve bölgenin ekolojik değerlerini koruyan gelişme ve koruma politikaları oluşturmak amacıyla alanda tüm paydaşlar ve alan kullanıcılarının da katılımıyla yönetim planı hazırlanması çalışmaları yapılmaktadır.

Yöre halkının talep ve ihtiyaçlarını belirleme konusunda en sağlıklı kararlar yönetim planı çalışmaları ile belirlenmektedir. Yatırım kararları konusunda çevresel etki değerlendirmesi süreçleri de dikkate alınmaktadır.

- Bakanlığımızca, atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden bertarafının yönetilmesi, halkta farkındalık yaratılması ve bilinçlendirme çalışmaları kapsamında okullarda atık yönetimi konusunda eğitimler düzenlenmekte, sivil toplum kuruluşları ile sosyal sorumluluk ve eğitim çalışmaları yürütülmektedir.

- İklim değişikliği ile mücadele alanındaki strateji ve eylem planlarının hazırlıkları Bakanlığımız tarafından katılımcı süreçlerle gerçekleştirilmiştir. İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı (İDEP) başta ilgili Bakanlıklar ve kamu kurumları olmak üzere tüm paydaşların teknik desteği ile hazırlanmıştır. Bu çerçevede, 25 çalıştay düzenlenmiş, bu çalıştaylarda 180 farklı kurum/kuruluştan yaklaşık 500 uzman ve karar verici . İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı'nın hazırlanmasına katkıda bulunmuştur. Paydaşlar arasında, kamu kurumları, özel sektör temsilcileri, sivil toplum kuruluşları, akademisyenler ve uluslararası örgütler bulunmaktadır. İklim Değişikliğinin Etkileri ve Uyum Konusunda Farkındalığın Geliştirilmesi Projesi kapsamında ise seçilen dört bölgeyi temsilen Edirne, Bursa, Konya, Kayseri, Trabzon, Samsun, İzmir ve Muğla'dan seçilen öğretmenlerin iklim değişikliği ve uyum konusunda bilgilendirilmesi, bireysel ve toplumsal önlemler konusunda bilinçlendirilmesi ve öğretmenlere farklı bölgesel projelerin geliştirilmesi için destek sağlanması amacıyla "İklim Değişikliği Hizmet İçi Eğitim Seminerleri" düzenlenmiş, öğrencilere yönelik bilim kampları gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, Bakanlığımız tarafından mevzuat geliştirmeye ilişkin düzenleyici etki analizi gibi çalışmaların ve eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü projelere de ilgili sektör temsilcileri davet edilmektedir.

